

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia ..... 2008 r.

**w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego,
historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych
w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą**

Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wspomaganie nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą może odbywać się w szczególności przez:

- 1) kierowanie nauczycieli do pracy za granicą w środowiskach polonijnych, szkołach oraz placówkach oświatowych, w których uczą się osoby posiadające polskie pochodzenie lub obywatelstwo;
- 2) przekazywanie niezbędnych podręczników i pomocy dydaktycznych służących temu nauczaniu;
- 3) organizowanie w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli pracujących w środowiskach polonijnych i wśród Polaków zamieszkałych za granicą;
- 4) organizowanie kolonii, obozów oraz innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej.

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 131, poz. 907).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007 r. Nr 42, poz. 273 i Nr 80, poz. 542.

§ 2. 1. Do pracy za granicą w celu, o którym mowa w § 1, kieruje nauczycieli minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub upoważniona przez niego jednostka organizacyjna, zwani dalej "jednostką kierującą".

2. Kierowanie nauczycieli odbywa się na podstawie:

- 1) umowy zawartej pomiędzy ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania a właściwym organem państwa, do którego nauczyciele mają być kierowani albo
- 2) wniosku organizacji polonijnych prowadzących szkoły albo nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim, potwierdzonego przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej, określającego miejsce, termin i warunki zatrudnienia nauczyciela, zakres jego obowiązków oraz warunki bytowe.

§ 3. O skierowanie do pracy za granicą mogą ubiegać się nauczyciele posiadający:

- 1) kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela danego przedmiotu;
- 2) znajomość języka danego kraju lub jednego z następujących języków: rosyjskiego, angielskiego, francuskiego, niemieckiego;
- 3) co najmniej dobrą ocenę pracy;
- 4) warunki zdrowotne niezbędne do podjęcia pracy w określonym kraju.

§ 4.1. Nauczyciel ubiegający się o skierowanie do pracy za granicą składa następujące dokumenty:

- 1) list motywacyjny;
- 2) życiorys;
- 3) dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowiska nauczyciela danego przedmiotu;
- 4) zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy w określonym kraju wystawione nie wcześniej niż miesiąc przed jego złożeniem.

2. Po złożeniu wymaganych dokumentów z nauczycielem jest przeprowadzana rozmowa kwalifikacyjna, w czasie której sprawdzana jest w szczególności znajomość języka obcego, o którym mowa w § 3 pkt 2.

3. Nauczyciele zakwalifikowani do pracy za granicą odbywają kursy przygotowujące do podjęcia pracy wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą, organizowane przez ministerstwo zapewniające obsługę ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania lub publiczną placówkę doskonalenia nauczycieli.

§ 5.1. Jednostka kierująca zawiera z nauczycielem umowę cywilnoprawną o skierowanie do pracy za granicą.

2. Umowa o skierowanie do pracy za granicą określa w szczególności:

- 1) pracodawcę zagranicznego;
- 2) okres, na który nauczyciel jest skierowany do pracy za granicą;
- 3) świadczenia przysługujące nauczycielowi przyznane na podstawie przepisów w sprawie zakresu i warunków przyznawania świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą;

3. Jednostka kierująca może rozwiązać umowę o skierowanie do pracy za granicą w przypadku gdy:

- 1) nauczyciel nie wywiązuje się ze swoich obowiązków lub gdy jego postępowanie uchybia godności zawodu nauczyciela;
- 2) nauczyciel naruszył przepisy prawa obowiązujące w Polsce lub państwie, do którego został skierowany;
- 3) choroba nauczyciela trwa dłużej niż miesiąc.

4. Rozwiązanie umowy o skierowanie do pracy za granicą z przyczyn, o których mowa w ust. 3:

- 1) pkt 1 i 2 - następuje z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, po przeprowadzeniu przez jednostkę kierującą postępowania wyjaśniającego;
- 2) pkt 3 - następuje z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

5. Nauczyciel może rozwiązać umowę o skierowanie do pracy za granicą w przypadku gdy jednostka kierująca nie wywiązuje się z zobowiązań wynikających z tej umowy, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

6. Umowa o skierowanie do pracy za granicą wygasa w razie rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę zagranicznego.

7. Rozwiązanie umowy o skierowanie do pracy za granicą lub jej wygaśnięcie powoduje wstrzymanie udzielania przyznanych świadczeń.

§ 6. 1. Doskonalenie zawodowe nauczycieli pracujących w środowiskach polonijnych i wśród Polaków zamieszkałych za granicą organizują w kraju i za granicą publiczne placówki doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym.

2. Dla nauczycieli organizuje się w szczególności: seminaria, konferencje, wykłady i warsztaty.

§ 7. 1. Na wniosek organizacji polonijnych albo innych podmiotów organizujących za granicą nauczanie języka polskiego lub innych przedmiotów nauczanych w języku polskim, a także nauczycieli pracujących w środowiskach polonijnych mogą być przekazywane za granicę podręczniki i pomoce dydaktyczne służące temu nauczaniu.

2. Podręczniki i pomoce dydaktyczne, o których mowa w ust. 1, pozyskuje i przekazuje za granicę upoważniona przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania jednostka organizacyjna, zajmująca się wspomaganie nauczania za granicą języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim oraz posiadająca doświadczenie we współpracy z Polską i Polakami zamieszkałymi za granicą.

§ 8. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania zleca organizowanie w Polsce kolonii, obozów lub innych form wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej organizacjom pozarządowym, mającym doświadczenie w pracy na rzecz Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą.

2. Organizacje pozarządowe, o których mowa w ust. 1, organizujące kolonie, obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej, obowiązane są w szczególności spełniać wymogi dla organizatorów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, określone w odrębnych przepisach.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomaganie nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu do pracy za granicą (Dz. U. Nr 44,

poz. 409) w zakresie dotyczącym warunków i sposobu wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Przepisy ustawy, o których mowa powyżej, upoważniają ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia w drodze rozporządzenia warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą.

W ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304) dokonano zmiany polegającej na podziale dotychczasowego upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 1 pkt 3 na dwa upoważnienia (tj. pkt 3 i pkt 3a).

Część przepisów rozporządzenia (§ 1-3) to przepisy dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu do pracy za granicą (Dz. U. Nr 44, poz. 409).

Przepisy § 4 rozporządzenia, których nie było w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu, wprowadzają obowiązek przeprowadzenia z nauczycielem rozmowy kwalifikacyjnej, w czasie której sprawdzana jest przede wszystkim znajomość języka obcego. Następnie, nauczyciel zakwalifikowany do pracy za granicą obowiązany jest odbyć kurs przygotowujący do podjęcia pracy wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą. Kursy takie organizować będą publiczne placówki doskonalenia nauczycieli. Wprowadzenie powyższych zmian spowoduje, że za granicę będą kierowani wysoko wykwalifikowani nauczyciele języka polskiego i innych przedmiotów.

W przepisach § 5 rozporządzenia dotyczących zawierania z nauczycielem umowy cywilnoprawnej o skierowanie do pracy za granicę uwzględnione zostały trzy dodatkowe regulacje, zgodnie z którymi:

- w umowie powinien być wskazany pracodawca zagraniczny (ust. 2 pkt 1),
- jednostka kierująca może rozwiązać z nauczycielem umowę o skierowanie za granicę również w przypadku, gdy nauczyciel naruszył przepisy prawa obowiązujące w Polsce lub państwie, do którego został skierowany (ust. 3 pkt 2),
- nauczyciel może rozwiązać umowę o skierowanie do pracy za granicę w przypadku, gdy jednostka kierująca nie wywiązuje się z zobowiązań wynikających z tej umowy (ust. 5).

W rozporządzeniu znajdują się ponadto regulacje określające sposób realizacji zadań polegających na:

- organizowaniu doskonalenia zawodowego nauczycieli pracujących w środowiskach polonijnych i wśród Polaków zamieszkałych za granicą (§ 6),
- przekazywaniu za granicę podręczników i pomocy dydaktycznych służących wspomaganie nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim (§ 7),
- organizowaniu kolonii i obozów oraz innych form wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej (§ 8),

oraz określające podmioty zajmujące się realizacją tych zadań .

Pozostałe poprawki i uzupełnienia wprowadzone do tekstu są zmianami o charakterze redakcyjnym lub precyzującym albo dostosowującym do zmian w innych przepisach.

Wejście w życie przedmiotowych regulacji nie będzie miało istotnego wpływu na zmianę warunków nauczania języka polskiego i w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą.

Przedmiotowe rozporządzenie nie jest objęte zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji Narodowej/

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt prawny

Rozporządzenie adresowane jest przede wszystkim do jednostek organizacyjnych zaangażowanych w realizację zadań związanych z rozpowszechnianiem i podtrzymywaniem znajomości języka polskiego oraz historii Polski, geografii Polski i kultury polskiej wśród Polonii i Polaków przebywających za granicą. Należą do nich przede wszystkim: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie, Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie, a także organizacje pozarządowe, które zajmują się współpracą z Polonią i Polakami zamieszkałymi za granicą.

Ponadto rozporządzenie będzie oddziaływało na pracodawców zatrudniających nauczycieli kierowanych za granicę oraz nauczycieli zainteresowanych uzyskaniem skierowania do pracy w środowiskach polonijnych i wśród Polaków przebywających w innych państwach.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z następującymi ogólnopolskimi organizacjami związków zawodowych oraz organizacjami reprezentującymi interesy pracodawców:

1. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ),
2. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
3. Forum Związków Zawodowych,
4. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego,
5. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
6. Krajowa Sekcja Oświaty NSZZ „Solidarność 80”,
7. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
8. Business Center Club - Związek Pracodawców.

Ponadto projektowane rozporządzenie zostanie przesłane do zaopiniowania przez:

1. Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie,

2. Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie,
3. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”,
4. Fundację „Semper Polonia”.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych w postaci zwiększania wydatków lub zmniejszania wpływów, bowiem przepisy rozporządzenia mają zastąpić regulacje zawarte w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu do pracy za granicą (Dz. U. Nr 44, poz. 409).

Z upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli kieruje co roku do pracy w zagranicznych szkołach, do których uczęszczają dzieci i młodzież polskiego pochodzenia, ok. 150 nauczycieli. Na realizację ww. zadania oraz na realizację zadania przekazywania niezbędnych podręczników i pomocy dydaktycznych (zakup i wysyłka) wydatkowane są środki finansowe w wysokości ponad 5,4 mln zł.

Ponadto ze środków budżetowych Ministerstwa Edukacji Narodowej finansowane jest organizowanie kursów doskonalących dla nauczycieli, prowadzących za granicą nauczanie języka polskiego i w języku polskim. Na ten cel przeznaczają się co roku środki finansowe w wysokości prawie 1,3 mln zł, z czego ok. 70 % tej kwoty wydatkuje się na zakwaterowanie i wyżywienie uczestników szkoleń. W doskonaleniu zawodowym, organizowanym przez Polonijne Centrum Doskonalenia Nauczycieli, uczestniczy corocznie od 1000 do 1500 nauczycieli.

Organizacja kolonii, obozów i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej wspierana jest corocznie kwotą ponad 2 mln zł.

Środki finansowe na realizację zadań wynikających z rozporządzenia zostały przewidziane w budżecie Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w planach finansowych Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Polonijnego Centrum Nauczycielskiego.

4. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz sytuację i rozwój regionalny.